

РОДИННО-ШКІЛЬНИЙ ВИХОВНИЙ ПРОСТІР ЯК ФАКТОР СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

Педагогіка
ШКОЛИ

УДК 37.011.3-052:
316.614

У статті висвітлено проблеми соціалізації особистості учня в родинно-шкільному виховному просторі. Розкрито значення партнерства школи, родини, громади як основи соціалізації.

Ключові слова: соціалізація, опорний заклад, партнерство, інноваційний навчальний заклад, школа-родина.

Постановка проблеми та її значення. Молода людина формується та розвивається в результаті впливу численних факторів: об'єктивних і суб'єктивних, природних і суспільних, внутрішніх і зовнішніх, незалежних і залежних від волі та свідомості людей, які діють стихійно або цілеспрямовано. У середовищі особистість соціалізується. Як цей процес відбувається в умовах створення освітнього округу – ця проблема сьогодні цікавить багатьох освітян.

Мета статті – схарактеризувати процес створення сучасного освітнього середовища, спрямованого на пошук та впровадження ефективних способів розкриття, вдосконалення та реалізацію творчого потенціалу дитини через навчання, сім'ю, громаду.

Аналіз досліджень та публікацій. Інтерес до проблеми соціалізації особистості виник давно. Про це свідчать праці учених ХХ ст., зокрема, Л.Виготського, А.Макаренка, В.Сухомлинського, Л.Рубінштейна, в яких вони наголошували на взаємозалежності між умовами соціального середовища та розвитком особистості, звертали увагу на необхідність

активного опосередкування особистісного розвитку.

Важливим виховним фактором є найближче соціальне оточення, в якому проходять життя й діяльність учня, тобто середовище у вузькому розумінні цього слова – сім'я, дитячий колектив, товариші, дорослі люди, з якими безпосередньо спілкуються школярі [3].

Найвизначальнішою в контексті цього є місія сім'ї, яка, на думку В. О. Сухомлинського, має великий вплив на культурний рівень дитини, визначає на ранньому етапі життя її смаки, запити, уявлення. Тому саме батьки покликані піклуватися не тільки про фізичне здоров'я своїх нащадків, а й навчати їх жити серед людей. У працях великого педагога розроблена оригінальну систему батьківської педагогіки – створено послідовну систему роботи з батьками, проаналізовано роль сімейних умов у соціалізації та гуманізації дитини: «...пізнання дитиною світу починається з пізнання людини, а людина відкривається перед дитиною в образі матері, батька і вчителя» [1, с. 34].

Виклад основного ма-

**Тетяна
ОКСЕНЧУК**

Директор
Костянтинівського
закладу
повної загальної
середньої освіти
Костянтинівської
сільської ради
Горностаївського району
Херсонської області

Директор школи, ліцею, гімназії № 4 2018

ШКОЛА НОВОГО ТИПУ

Наш навчальний заклад – це дружна родина, де діти пізнають світ, де вчитель живе інтересами і проблемами здобувачів освіти, допомагає дітям їх розв'язувати; де панують добро і злагода. Школа є стартовим майданчиком для добрих справ, де педагоги прагнуть допомогти успішному зростанню кожної особистості. Колектив – це вчителі, учні, батьки, громада, впевнені у собі, своїх силах, які володіють перспективним баченням того, яких змін школа потребує сьогодні, готові до співпраці в спільному розв'язанні проблем.

Програма **профільного навчання** реалізується через формування профільних класів. У старшій школі функціонують класи, у яких учні навчаються за профілем природничо-математичного та філологічного напрямку.

Навчальний план опорного закладу передбачає впровадження міжшкільних факультативів з української мови, математики, англійської мови. Особлива увага приділяється дітям з філії, які влилися в класні колективи в опорній школі.

У тісній співдружності з батьками напрацьовано різноманітні як традиційні, так і нетрадиційні форми роботи, що сприяють зміцненню відносин, активному співробітництву, залученню батьків до активної діяльності.

Традиційні форми роботи:

- Лекції як форма психолого-педагогічної освіти, що розкриває сутність тієї або іншої проблеми виховання.
- Бесіди (колективні, групові, індивідуальні).
- Прес-конференції «Ми і наші діти».
- Усні журнали.
- Диспути.
- Зустрічі «За круглим столом».
- Відкриті уроки для батьків.
- Тематичні вечори «Портрет сім'ї», «Лебеді материнства».
- Конференція з обміну досвідом родинного виховання.
- Дні відкритих дверей.
- Громадський огляд знань.
- Консультації (групові, індивідуальні) з питань теорії та методики родинного виховання.
- Виставки «Світ захоплень нашої сім'ї», «Кулінарні вироби членів сім'ї».
- Конкурси «Ну-мо, мами», «Що, де, коли?», «Тато, мама і я – спортивна сім'я», «Доньки-матері».
- Відзначення Дня родини, Дня матері.

Інноваційні форми роботи:

- Дерево родоводу – зустрічі поколінь, роздуми над проблемами виховання, звернення до джерел народної педагогіки.
- Народна світлиця – звернення до народних традицій, формування особистості школяра через природу, спільну діяльність батьків, дітей і педагогів.
- День добрих справ – спільна трудова діяльність педагогів, батьків і дітей.
- Родинні мости-зустрічі з батьками та обговорення проблем виховання дітей.
- Засідання сімейних клубів: «Тільки родина, як зірка єдина, твій порятунок, надійний причал», «Якщо зміцніє хоч одна родина, міцніша стане наша Україна», «Нехай разом родинне б'ється серце».
- Родинні свята «Тепло великої родини», «Роде наш красний»
- Уроки доброти, чуйності, щедрості, душевності.
- Дні спільної творчості батьків і дітей.

теріалу. З метою забезпечення якісної освіти уряд запропонував новий проект щодо створення опорних закладів. Об'єднавши територіальні громади, «острівцем щастя» став Костянтинівський заклад повної загальної середньої освіти в Горностаївському районі Херсонської області. Опорний заклад – це базовий майданчик, який забезпечує рівний доступ до якісної та профільної освіти всім учасникам навчального процесу в окрузі.

Рішення про створення опорного закладу приймали депутати районної ради на сесії. До цього проведено інформаційно-роз'яснювальну роботу.

У сучасних українських реаліях важко уявити в сільській місцевості навчальний заклад із сучасною навчально-методичною базою, висококваліфікованими педагогічними кадрами, який забезпечує якісну освіту і дає можливість випускникам вступати до закладів вищої освіти, гідно представляти школу на олімпіадах, конкурсах усіх рівнів.

Неможливо забезпечити якісну освіту в малокомплектній школі, коли поряд з дитиною немає однолітків (наповнюваність класів від 1 до 4 учнів), друзів, звідки й виникають проблеми соціалізації. Тому проблема створення опорного закладу як гаранту якісної освіти є надзвичайно актуальною.

Костянтинівський заклад повної загальної середньої освіти – опорний заклад – є не тільки центром освіти, а й культури. Дитина перебуває тут протягом дня: зранку – навчання, після обіду – позашкільна робота.

Чому саме Костянтинівський заклад освіти? Тому, що він має найкраще географічне положення в територіальній громаді щодо доступності для здобувачів освіти

сусідніх населених пунктів. До навчального закладу та дитячого садочка дітей підвозять шкільним автобусом із трьох сіл – Миколаївка, Братолюбівка, Дубівка. Згодом до них долучаються учні ще з трьох сіл. Заклад освіти забезпечений висококваліфікованими спеціалістами, які працюють за фахом. Влаштовано три інтерактивні класи – фізики, хімії, біології. Заплановано обладнати лінгафонний кабінет та кабінет математики. Актова зала забезпечена сучасною музичною апаратурою. Для школярів можна проводити цікаві уроки музичної культури та різні свята з використанням музичного супроводу.

Адміністрація закладу працює над створенням єдиного освітнього, виховного, методичного простору. Спільні методичні об'єднання, педради, батьківські збори, виховні заходи допомагають стерти межу непорозуміння між учнями, вчителями й батьками, знаходити єдині орієнтири та спільні стратегічні завдання.

Діяльність і розвиток освітньої установи не можна уявити без активної участі батьків як однодумців і повноправних учасників освітнього процесу. У нашій школі таке співробітництво почалось у 1997 р., коли було створено школу нового типу – Школу-родину.

Школа-родина створює умови для взаєморозуміння добрих починань і діянь батьків, учителів, усіх друзів школи, а також робить акценти на тому доброму, талановитому, що є в кожній дитині. Така школа дає змогу кожній дитині реалізувати себе, а вчителі у цьому їй допомагають.

Мріємо, щоб усі батьки завжди шанували школу, адже саме від пошани зароджується їхнє бажання дослухатися до голосу педагогів. Мета всіх учасників освітнього процесу в громаді – створити в кожному класі і школі родинний мікроклімат, який сприятиме створенню такої атмосфери шкільного життя, яка ріднить. Спільна мета, завдання і робота настільки зближують, що класні колективи, гурткові об'єднання, весь шкільний колектив нагадують сім'ю, у якій панують радість, бажання допомоги, виявити співчуття [2].

ВИСНОВКИ. Аналізуючи викладене вище, можна зробити висновок, що важлива роль у процесі соціального становлення особистості школяра залежить у першу чергу від родинного оточення. Школа має сприяти активному партнерству цих двох соціальних інститутів. Основою такого партнерства має стати єдність у ставленні до дитини, а вибудувати його слід на принципах взаємоповаги, рівноправності, взаємовідповідальності, довіри, творчого спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко, Т. Ф. Молода сім'я: умови виховання дитини: наук.-метод. посібник / Т. Ф. Алексеєнко. – Київ, 2004. – 96 с.
2. Аніщенко, А. П. Педагогічні умови соціалізації старшокласників у територіальній громаді: автореф. дис. ... канд. пед наук : 13.00.05 / А. П. Аніщенко. – Луганськ, 2010. – 22 с.
3. Дубинка Л. Ф. Шляхи соціалізації особистості в «Школі майбутнього» / Л. Ф. Дубинка // Світ виховання. – 2011. – № 5. – С. 14-18.

Татьяна Оксенчук

Семейно-школьное воспитательное пространство как фактор социализации личности ученика

В статье освещены проблемы социализации личности ученика в семейно-школьном воспитательном пространстве. Раскрыто значение партнерства школы, семьи, общины как основы социализации.

Ключевые слова: социализация, опорное заведение, партнерство, инновационное учебное заведение, школа – семья.

Tetyana Oksenchuk

Family – school educational space, as a factor in the socialization of the student's personality.

The article deals with the problems of socialization of the student's personality in the family-school educational space. Specifies the partnership, school, family, community as the basis of socialization.

Keywords: socialization, foundation institution, partnership, innovative educational institution, school-mothers.